

kirjaamo@oph.fi
Opetushallitus
PL 380
00530 Helsinki

11.5.2018
Lausunto

Viite OPH -915–2018

LAUSUNTO hieronnan ammatti- ja erikoisammattitutkinnon perusteiden luonnoksista

Opetushallituksen pyynnöstä Tehy lausuu ammatti- ja erikoisammattitutkinnon perusteiden luonnoksesta ja lausunto koskee **työelämälähtöisyyttä, tutkinnon osia ja niiden muodostumista** sekä, tutkinnossa **vaadittavaa ammattitaitoa, ammattitaidon osoittamista ja hyväksytyt suorituksen kriteereitä**.

Koulutuksen lähtökohtana tulee olla osaamisperustaisuus ja asiakaslähtöisyys. Hieronnan ammattitutkinnon on ehdottomasti vastattava työelämän todellisiin osaamisvaatimuksiin. On erittäin kannatettavaa, että hieronnan tutkinnon perusteissa on mainittu sen kuuluvan SORA-tutkintoihin. Hieronnan eat perusteiden luonnoksesta maininta puuttuu ja se tulee lisätä. Lisäksi on hyvä, että tutkinnon perusteissa on mainittu, että koulutetun hierojan nimikettä voi käyttää vain Valviraan rekisteröitynyt ammattihenkilö. Puutteena molemmissa tutkinnoissa on, että ihmistä tarkastellaan vain fyysisenä kokonaisuutena. Ihminen tulee huomioida psykososiaalisena kokonaisuutena. Esimerkiksi Tule-asiakkaiden toimintakyvyssä on erityisen tärkeää ymmärtää ihminen psykososiaalisena kokonaisuutena silloin, kun lievitetään asiakkaan kipua. Opiskelijalla tulee olla perustiedot siitä, että pelkkä fyysinen puoli ei aina riitä oireiden lievittämiseen. Ammattitaitovaatimuksissa ei kuvata sitä, että opiskelijan tulee ymmärtää eri toimintakyvyn vajausten syiden ja taustojen merkitys, esimerkiksi spastisuus.

Tutkinnon perusteiden työelämälähtöisyys

Tutkinnon perusteet ovat molemmissa tutkinnoissa työelämälähtöiset ja kuvaus pääsääntöisesti loogista sekä selkeää joitakin kohtia lukuun ottamatta. Osa ammattitaitovaatimuksista on kuvattu varsin korkeiksi. Esimerkkeinä alaselkäkipuisen asiakkaan toimintakykyä edistävän hoidon kriteerit ”tekee lantion alueen nivelten nivelpintojen liukumista edistäviä käsittelyjä” ja ”ohjaa tarvittaessa asiakkaalle selän asennon hallintaa / liikkuvuutta edistäviä harjoitteita”. Ammattitaitovaatimukset näyttäytyvät myös sirpaleisina; hoidon tarpeen arvioinnissa, hoitosuunnitelman laadinnassa ja toteutuksessa on lueteltu paljon eri kriteereitä, mutta miten eri asiat liittyvät toisiinsa ja mistä kokonaisuus muodostuu, on vajavaisesti esitetty.

Tutkinnon osat ja niiden muodostuminen sekä osaamisalakohtaiset tutkintonimikkeet

Hieronnan eat tutkintonimikkeet (hieroja eat, lymfahieroja eat, urheiluhieroja eat) kuvaavat hyvin työtehtävää ja osaamisen sisältöä. Tutkinnon osien muodostuminen on pääosin tarkoituksenmukainen ja on kannatettavaa, että opiskelijalla on mahdollista sisällyttää valinnaisuutta myös sosiaali- ja terveysalan perustutkinnoista tai muista ammattitutkinnoista/erikoisammattitutkinnoista. Tosin valinnaisissa tutkinnon osissa on vaikeaa hahmottaa, miten 60 osaamispisteen kokonaisuuden saa järkevästi eri vaihtoehdoilla muodostettua. Lisäksi jako kahteen pakolliseen tutkinnon osaan vaikuttaa epätarkoituksenmukaiselta.

Tutkinnon perusteista ei selviä voiko opiskelija valita I osasta molemmat pakolliset tutkinnon osat ja siten syventää osaamistaan esimerkiksi urheiluhieroja erikoisammattitutkinnossa.

Tutkinnossa vaadittava ammattitaito, osaamisen arviointi ja ammattitaidon osoittaminen

Ammattitaitovaatimukset on kuvattu loogisessa järjestyksessä ja napakasti. Kuitenkin seuraaviin kohtiin tulee kiinnittää huomiota. Ammattitaitovaatimuksessa käytetään käsitettä potilas ja kriteereissä käytetään asiakas käsitettä, muutettava loogiseksi. Lisäksi käytetään käsitettä "hierontasuunnitelma", muissa kohdissa on hoitosuunnitelma. Käsite "erilainen asiakas" ei ole yksiselitteinen eikä kuvaava ja tulee kuvata selkeämmin mitä tarkoitetaan. Lisäksi eri asiakasryhmien kohtaamisessa pitää huomioida myös eri ikäiset ja eri kulttuurit. Ammattitaitovaatimusten kriteereissä kuvataan mitä tutkitaan, miten laaditaan hoitosuunnitelma ja miten se toteutetaan. Prosessista puuttuu oleellinen osa eli arvion jälkeen tulisi kiinnittää enemmän huomiota johtopäätösten tekemiseen; miten arviolla saadusta tiedosta tulisi johtaa suunnitelma, joka sisältää vain tarvittavat hoitomenetelmät. Joihinkin ammattitaitovaatimusten kohtien, kuten "nívelten liikkuvuutta edistävän hoitosuunnitelman laadinta", kriteereihin on sisällytetty sana "perustellen". Tämä ei kuitenkaan vastaa samaa asiaa.

Digitaaliset menetelmät, etäohjauksen mahdollisuudet on jätetty huomioimatta kokonaan ammattitaitovaatimuksissa. Pakollisessa tutkinnonosassa voisi olla yhtenä ammattitaitovaatimuksena kokonaisuus: ensiapu, kielet, digiosaaminen. Lähtökohtaisesti voidaan olettaa, että jos opiskelija tulee tekemään yksittäistä tutkinnon osaa, hänellä on tarvittava osaaminen, kuten esimerkiksi kielitaito, ensiapu, sosiaali- ja palvelujärjestelmät, määräykset jne. Näin ollen edellä mainittuja kriteereitä ei tarvitse enää mainita valinnaisissa tutkinnon osissa. Edelleen tulee lisätä kriteeri tarvittavista vakuutuksista, tietoa starttirahasta sekä asiakirjojen hallinnasta ja arkistoinnista.

Lähes kaikissa ammattitaitovaatimuksissa joissa arvioidaan tarpeen arviointia, ovat ensimmäiset kriteerit jotakin muuta kuin tarpeen arviointia, esimerkiksi EA1 ei ole hoitosuunnitelman mukaisen hoidon elimistön nestekierron ylläpitämistä. Tarkoituksenmukaista on sijoittaa kriteeri työhyvinvointi/työturvallisuus ammattitaitovaatimuksen yhteyteen.

Kriteerien sijoittelu ammattitaitovaatimusten yhteyteen on paikoin epälooginen seuraavien kriteerien osalta:

- Opiskelija arvioi asiakkaan hieronnan tarpeen alla kriteeri "toimii työssään aseptiikan periaatteiden mukaisesti" ei ole tarkoituksenmukainen paikka, loogisempi ammattitaitovaatimus Opiskelija toimii hierojana sosiaali-...työyksiköissä yhteydessä.
- "Hieroo asiakkaan tunnistaen ja nimeten myös latinankielistä terminologiaa käyttäen – kaksi eri kriteeriä
- Selkeyttä kriteeristöön voisi tuoda yksi uusi ammattitaitovaatimus, jossa EA, kielikriteerit ja muut geneeristä osaamista edellyttävät kriteerit.
- Hieronta asiakkaan terveyden ja toimintakyvyn edistäminen ammattitaitovaatimuksen ensimmäiset kriteerit 1-3 ja 47 eivät ole tarpeen arviointia.
- Toimii työssään säännösten mukaisesti ei ole kipupotilaan toimintakyvyn edistämistä
- Antaa ea2 ensiapua ei ole toimintakykyä edistävän hoidon edistämistä
- Nestekiertoa ylläpitävä ja edistävä hoito "arvioi haastattelemalla ja havainnoimalla asiakkaan ryhdin sekä tavan ja kyvyn liikkua"

Lisäksi seuraavia kriteereitä tulee selkeyttää:

- Hierontatekniikoita voisi kuvata konkreettisin esimerkein
- "Laatii itselleen...asiakkaan hoidon kehittämissuunnitelman laadunarvioinnin pohjalta – epäselvä kriteeri – tekeekö opiskelija laadun arvioinninkin vai hyödyntääkö työpaikalla jo tehtyä
- Kehittää itseään tiedonhankinnan taidoissa, varsin yleisellä tasolla oleva kriteeri, jota voisi tarkentaa esimerkiksi Kehittää itseään hankkimalla tietoa hoitosuosituksista ja ajankohtaisesta tutkimuksesta
- Kriteeri "arvioi havaintojensa syy-seuraus suhteita ei liene kyse opiskelijan havainnoista vaan havaintojen tuloksena tehdyt huomiot, vaikka yläraajakipujen syistä ja seurauksista
- Kriteeri "avustaa asiakasta tarvittaessa turvallisessa liikkumisessa ja siirtymisessä", missä tilanteessa - hoitotilanteessa?
- Työpaikkaohjaajana toimiminen valinnainen tutkinnonosassa mainittu muun muassa työvoimakoulutus, merkityksellisempää olisi mainita myös koulutus sopimus

"Ammattitaidon osoittaminen muilla tavoin" on liian laava ilmaisu ja voi johtaa sellaisiin ammattitaidon osoittamistapoihin, jotka eivät ole varsinaisia työtehtäviä tai yksittäisiin temppeihin, joilla pyritään osoittamaan osaamista. Sen sijaan sote-alan yrittäjänä toimiminen on kuvattu esimerkki "laatomalla suunnitelma oman yritystoiminnan aloittamiseksi, hyvä ja konkreettinen.

Lopuksi mainittakoon, että runsas lauseenvastikkeiden käyttö haittaa tekstin ymmärtämistä.

Yhteenveto

Tutkinnon perusteet ovat työelämälähtöiset, mutta jonkin verran on vaihtelua eri tutkinnon osien kesken ja osa arviointikriteereistä osaamistasoltaan liian vaativia. On tärkeää, että työntekijän nimike kertoo, minkä tutkinnon osan osaaja henkilö on. Tehy ry kannattaa ehdotusta osaamisalojen tutkintonimikkeistä. Puutteena molemmissa tutkinnoissa on, että ihmistä katsotaan vain fyysisenä kokonaisuutena. Ihminen on psykososiaalinen kokonaisuus ja se tulee huomioida myös ammattitaitovaatimuksissa.

"Ammattitaidon osoittaminen muilla tavoin" on liian laava ilmaisu ja voi johtaa sellaisiin ammattitaidon osoittamistapoihin, jotka eivät ole varsinaisia työtehtäviä tai yksittäisiin temppeihin, joilla pyritään osoittamaan osaamista.

Helsinki 11.5.2018

Millarikka Rytönen
puheenjohtaja
Tehy ry

Kirsi Sillanpää
johtaja
Tehy ry

Lisätietoja: koulutuspoliittinen asiantuntija Kirsi Coco, kirsi.coco@tehy.fi, p. +358408215057

